

קוצרים את הפירות

בסין הקמנו רפתות והסברנו למקומיים איך לתפעלן, להודים גילינו את מעלותיו של שמן הזית ואת הדרום אמריקאים לימדנו איך **לגדל** אבוקדו איכותי • כך הפכה ישראל למעצמה עולמית בתחום פיתוחי **החקלאות** ולמדינה שאומות רבות רוצות ללמוד ממנה את רזי **הענף**

דליה מזורי

מוכרים אורז לסינים כך הפכה ישראל למעצמה עולמית בתחום פיתוחי החקלאות דליה מזורי, עמ' 02

לפני 12 שנה הגיע נשיא סין לשעבר ג'יאנג דזה מין לביקור רשמי בישראל. לקחו אותו אז **למכון וולקני** והראו לו את פיתוחי **הירקות והפירות** החדשים. למרות שהתרשם הוא ביקש ממארחו הנשיא עזר ויצמן, להראות לו **חקלאות** מדברית אמיתית. "לקחנו אותו לערבה", סיפר צבי אלון, לשעבר סמנכ"ל בכיר לסחר חוץ ולשיתוף פעולה בינלאומי מי **במשרד החקלאות**, שגם היה אחד ממלווייו של הנשיא. "בזמן הקרנציה שלו הוא ביקר במדינות בודדות בלבד ולא בענייני **חקלאות**, אבל פה הוא מצא מה שביקש מבחינת **חקלאות** מדברית. הוא היה מרוצה במיוחד כשהגיע לכיכר סדום וביקר בישר בים הפורחים עין תמר ונאות הכיכר. 'זה מה שאני רוצה לדעת - איך אתם עושים את זה', אמר".

שטח רב בסין מדברי ונטול מים. לנוכח העובד דה שעליו להאכיל 1.34 מיליארד פיות רעבים, הוא ביקש לדעת כיצד אפשר להפריח את השממה בארץ צו לפני שמגיעים למצב של חוסר במזון.

על פי התחזיות יחסר מזון בעולם בשנת 2050. ישראל, שנמצאת על גבול המדבר, סובלת ממחסור במים וכדי להתמודד עם ההשלכות פיתחו מרעניה טכנולוגיות ושיטות גידול מיוחדות. זה התחיל עם הטפטפות - בשל כך שאין הרבה מים לוקחים את המעט שיש ומעבירים אותם במכוון לשרושי הגי' דולים. היום אין כמעט משק **חקלאי** בעולם שאינו משתמש בהמצאה הזו.

זה המשיך עם ההתמודדות עם **הקרקע** היבשה והמלחה ואחד הפתרונות היה הקמת בתי צמיחה -

היתר, שתי חברות גדולות - "הורע" ו"זרעים גררה", שנרכשו על ידי חברות ענק בינלאומיות. מדברים על ישראל כמעצמת הייטק בתחום פיתוח התוכנה, אבל ההיי טק בתחום **החקלאות** הקדים את כולם.

בסין שותים חלב

כדי לסייע לסינים בפתרון בעיית המזון העתידית הקימה ישראל חוות הדרגמה **חקלאית** ליד בייג'ינג. בחווה ניתן ללמוד את כל שיטות הגידול החדשניות שפותחו בישראל.

השלב הבא היה הקמת רפת מתקדמת. הסינים לא שתו חלב ואפילו לא הכירו את הנוזל הזה. היום הרפת מספקת חלב טרי לתושבי הבירה הסינית.

לאחר שהוקמו חוות ההדרגמה והרפת סיפרו תיירים שאחרי העיר האסורה והחומה הסינית, האתר המתורב ביותר הוא חוות ההדרגמה. מאז שהוקמה מיליוני סינים ביקרו בה ולמדו את שיטות הגידול הישראליות. והדבר החשוב מכל - את הטכנולוגיות החדשניות מיישמים באיזורים הנרחבים ביותר של מדינת הענק.

מדינה נוספת שעומדת על התבצע שיתוף פעולה בתחום **החקלאות** היא **הודו**. במדינה הצפויה לא ידעו איך לטפל בפרות וחלק מהבעיה היה בשל המסורת שמקדשת את הפרה. כל משק שם מתבסס

חממות לגידול אינטנסיבי של **ירקות**. את המטעים מכסים ברשתות צל ונתונים להם לגדול ללא חשש מתנאי הסביבה. פתרון נוסף הוא פיתוח זרעים וזנים המתאימים לגידול בתנאי מדבר. מפתחים אותם, בין

חממת נידול תותים מחוץ לבייג'ינג. הסינים משתמשים בטכנולוגיות ישראליות כדי להפריח את איזורי השממה בארצם

לם. מדינות רבות מייצרות תמרים, במיוחד אלה שבצפון אפריקה. אבל את המג'הול הגדול והעסיסי פיתחו בישראל. ישראל היא הדומיננטית בשיווק תמר המג'הול. רוב יצוא התמרים מישראל לאירופה שייך לזן הזה. "מגדלי תמרים בעולם רוצים חוטרדים מהפיתוח הזה, ממש מתחננים" אומר אלון. ואסור לשכוח את המלונים הישראלים - במיוחד את זן הגליה שפותח **במכון וולקני**.

הראש היהורי ממציא לנו פטנטים גם בתחום הדיג. לפני כעשור פיתחה קבוצת מדענים שיטת גירול של דגים בכלובים בים. הרגה בים מירדלרת ויש צורך בגידול אינטנסיבי כדי לספק את הצריכה הגרלה (בעולם עומדת על 18.8 ק"ג לאדם לשנה)

על רקע מחסור בחלבון מן החי. הטכנולוגיה של חברת "סבפלקס" מבוססת על שלושה עוגנים מרכזיים - נקודת עגינה מרכזית אחת, גמישות מודולרית, ויכולת צלילה. ככל מרכזי המחובר למסגרת של **מתקן** הגידול מעניק למערכת גמישות ומאפשר לה לנוע בהתאם לזרמי הים. בימי סערה משקיעים את הכלובים לקרקעית שם, שם שקט, ומעלים אותם כשהסערה נדגעת. בחוות הדגים שמול חופי אשקלון **מגדלים** כ-2,000 טונות דגים - בעיקר דניס.

מכל העולם באים לראות את הפלא הזה. רק בא' חרונה הגיע לישראל שר הרגה של ברזיל מרסלו קריבלה. הוא עמד בראש משלחת של 50 איש והי מטרה היתה ללמוד מישראל איך **לגדל** דגים בים. **החקלאות** הימית מתבצעת בעולם - ובתוך כך **בברזיל** - במפרצים או בבישה, אך לכך יש מגבלות שטח

פעולה עם רשתות השיווק בגרמניה לימדנו את התושבים: 'אל תאכלו את האבוקרו כשהוא קשה. חכו שיתרכך'."

מאז ניטעו עשרות אלפי דונמים של עצי אבוק' דו בספרד וכך גם בצ'ילה ובפרו. הם מספקים את **הפרי** המבוקש לאירופה. "אנחנו היינו הראשונים שהתחלנו לייצא לצרפת ולגרמניה", ממשיך אלון. "ואכן, היום **הפרי** הוא חלק מתפריט הגורמה של כל העולם."

דוגמה נוספת לכיבוש הישראלי היא "ג'אפה" - מותג בינלאומי עוד מראשית צמיחתה של המדינה. באירופה אהבו מאוד את התפוזים הישראלים ובס' קנדינביה הם היו מבוקשים באופן מיוחד כי סיפקו ויטמין C לתושבים כמדינות אלה, שהשמש היא מצרך נדיר בהן. היום התפוזים כבר לא "שווים פי אלף אחוזים מהזהב", אבל **הענף** זוכה לעדנה מחו' רשת הודות לפיתוח זנים חדשים של "קליפיים" (תפוזים שנקלפים בקלות).

המובילה בשוק ההדרים היא קלמנטינת אור. היא כוכב אמיתי", מספר אלון. "העונה אמנם הסתיימה לפני שלושה חרשים אבל במהלכה המותג אור פדה סכום גבוה מהקלמנטינות האחרות. וזו לא העונה הראשונה שהשוק העולמי מזהה את הזן הזה בצורה חריגה. זהו טיפוח ישראלי של **מכון וולקני** וענף ההדרים של **מועצת הצמחים**. את הזן טיפחו על שולחן המחקר ואחר כך **גידלו** אותו עד שיצא מוצד שהוא 'מלך' בשוק ההדרים האירופי."

גם תמר המג'הול כנש לבבות רבים ברחבי הער

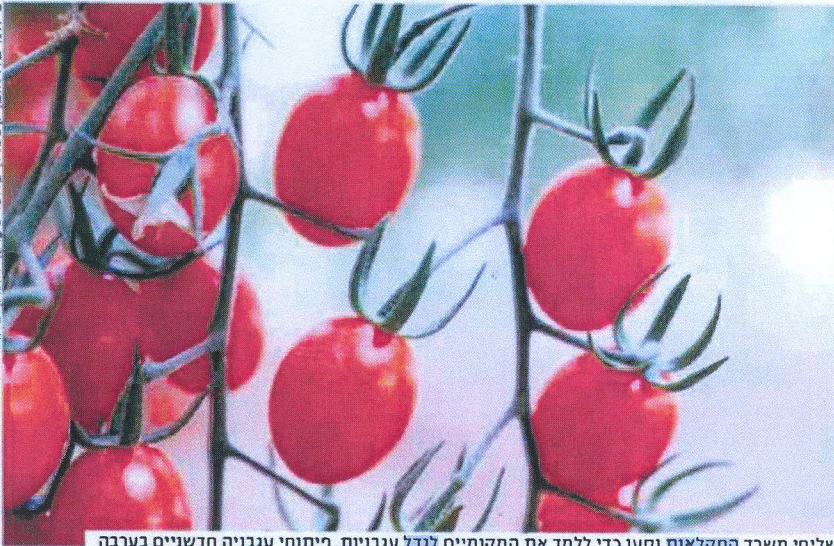
על כמה פרות בודדות שזוכות ליחס טוב גם כש' אינן מניבות חלב.

דפת ההרגמה הראשונה בהודו הוקמה לפני יותר מעשור. כיום ישנן יוזמות עסקיות שאוחזות בידע הישראלי ומשקיעות בהקמת רפתות למשק החלב בהודו. אחת היוזמות הללו היא חברת "א.ב. מתכ' ננים", שחתמה לאחרונה על פרויקט להקמת 10 רפתות קומפקטיות המותאמות לשוק ההודי. הר' פתות יכילו הוסטלים לפרות מבוגרות ושם הן יהנו מטיפול מיוחד. גם "אפמילק" מנהלת פרו' יקט הקמת משק חלב מודרני - בוויטנאם. ליד הו צי' מין סיטי נבנה משק חדשני בהשקעה של חצי מיליארד דולר.

במערב הודו, ליד גבול פקיסטן רג'סטן - חבל ארץ מדברי - לא ידעו מהם זיתים ומהו שמן הזית. **חקלאי** ישראלי בשם גרעון פלג משדרמות דבורה, בא עם יוזמה והקים שם כרמי זיתים במטרה ללמד את תושבי המקום לטפל בעצים וביבולים. התוצ' אה: כיום שמן הזית הגדל באותו איזור צחיח הוא המבוקש ביותר בהודו.

בשביל להבין עד כמה הפיתוחים הישראלים בתחום **החקלאות** כבשו את העולם לא צריך להר' חזק עד הודו וסין - גם באירופה הנאורה התאהבו בתוצרת הישראלית ובטכנולוגיה שלנו. האבוקרו הישראלי הוא **הפרי** שמייצאים הכי הרבה לעולם ואפשר בהחלט לומר שזכות ישראל אירופה הת' אהבה באבוקרו. "אנחנו אור לגויים בתחום הזה", מדגיש צבי אלון. "לימדנו את האירופאים לאכול אבוקרו. השקענו הרבה מאוד בהסברה ובשיתוף

צילומים: ראובן דסטר, שאטרטוקל, יהונתן שאול

שליחי משרד החקלאות נסעו כדי ללמד את המקומיים לגדל עגבניות. פיתוחי עגבניה חדשניים בערבה

"אמרנו לאירופאים 'אל תאכלו את האבוקדו כשהוא קשה'". אבוקדו ישראלי

ובעיות אקולוגיות. חוות הדגים מנצלות את יתרון שטחי הים הפתוח עם חמצן ומקורות מזון טבעיים. כבר בעשור הראשון להקמתה של המדינה ראו ראשיה חשיבות בטיפוח קשרים עם מדינות העור לם באמצעות סיוע. דוד בן גוריון ואחריו גולדה מאיר החלו את המסורת בכך ששלחו שליחים לאסי יה ולאפריקה כדי לעזור להם בנושאי יבוש ביצות והפרחת השממה. במשך השנים הסיוע החקלאי, הקורסים למשתלמים ממדינות מתפתחות, הקמת חוות חקלאיות ושאר הפרויקטים התרחבו והפכו למרכזיים בתחום שיתופי הפעולה.

שליחי **משרד החקלאות** לאיזורים הנרחבים ביותר בקצוות תבל כדי ללמד את המקומיים איך לגדל עגבניות או תרנגולות. מומחים בתחום **החקלאות** הגיעו גם למדינות של ישראל לא היו קשרים דיפ לומטיים איתן.

כך הפכה התרומה בתחום **החקלאות** לחשובה אפילו יותר מהדיפלומטיה המסורתית, כי היא עזרה לשמור על האינטרסים של ישראל. וגם על כך ראו **החקלאות** הישראלית לציון לשבח. ©

כבר בעשור הראשון להקמתה של המדינה ראו ראשיה חשיבות בטיפוח קשרים עם מדינות העולם באמצעות סיוע. דוד בן גוריון ואחריו גולדה מאיר שלחו שליחים לאסיה ולאפריקה כדי לעזור בנושאי יבוש ביצות והפרחת השממה. במשך השנים הסיוע החקלאי, הקורסים למשתלמים ממדינות מתפתחות, הקמת חוות חקלאיות ושאר הפרויקטים התרחבו והפכו למרכזיים בתחום שיתופי הפעולה